

Kaupan eläinperäisen poisheittohävikin käsitteleminen sivutuoteasetuksen mukaisesti

- Perehdytysmateriaali myymälöille ja niiden yhteistyökumppaneille, kuten jätteiden kuljetusyritykset, kauppakeskukset, taloyhtiöt, siivousyritykset sekä kuntien ympäristö- ja elintarvikevalvojat

8.4.2011

Varaamme mahdollisuuden lainsäädännön ja viranomaisohjeiden edellyttämiin muutoksiin

Mitä sivutuoteasetus koskee?

EU:n sivutuoteasetuksessa asetetaan vaatimuksia kaupan eläinperäisten jätteiden käsittelylle. Asetus koskee eläimistä saatuja raakoja ja kypsennettyjä elintarvikkeita, jotka poistetaan myynnistä esim. päiväysten ylittyessä tai kylmäketjun katkettua. Sivutuotteita ovat mm:

- Raaka liha, siipikarjanliha, kala, kalanperkeet, lihan leikkuujäte, raa'at munat jne (raa'at tuotteet).
- Muut eläimistä saadut elintarvikkeet, kuten kypsennetty liha, lihatuotteet, kypsennetty kala ja kalatuotteet, valmisruoat, piirakat, pasteijat ja pitsat, joissa on lihaa, kalaa, äyriäisiä tai simpukoita, maito ja maitotuotteet jne (kypsät tuotteet).

Mihin sivutuoteasetusta ei sovelleta?

- Leipomotuotteisiin (leipä, kakut, leivonnaiset, keksit), pastaan, suklaaseen, makeisiin, erilliskerättävään paistorasvaan, eikä vastaaviin tuotteisiin.
- Myymälät tietyissä Lapin, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kunnissa saavat poikkeuksia asetuksen määräyksiin.
- Myymälät, joissa syntyy keskimäärin vähemmän kuin 200 kg eläinperäistä poisheittohävikkiä kuukaudessa saavat poikkeuksia asetuksen määräyksiin.

Mitä sivutuoteasetuksen mukaan pitää tehdä?

Kaupan eläinperäinen poisheittohävikki tulee toimittaa asetuksen mukaiseen käsittelyyn:

- Poltto ympäristölainsäädännön mukaan hyväksytyissä polttolaitoksissa
- Käsittely sivutuoteasetuksen mukaan hyväksytyissä biokaasu- ja kompostointilaitoksissa
- Käyttö raaka-aineena bioetanolin valmistuksessa (St1:n laitokset)
- Kaatopaikkakäsittely (vain kypsät tuotteet)
- Käsittely Eviran kansallisesti hyväksymissä lannoitevalmisteita valmistavissa biokaasu- ja kompostointilaitoksissa (vain kypsät tuotteet)
- Eviran hyväksymissä lannoitevalmisteita valmistavissa biokaasu- ja kompostointilaitoksissa käsittely, jota edeltää tai seuraa hyväksytty pastörinti-/hygienisointikäsittely
- Rehukäyttö asetuksessa säädetyllä tavalla

Toimenpiteet myymälässä (1)

- Eläinperäisen poisheittohävikin jätehuolto on osa myymälöiden omavalvontaa ja ohjeistettu myymälän omavalvontasuunnitelmassa.
- Pääsääntönä on, ettei eläinperäistä poisheittohävikkiä pureta pakkauksista, vaan se laitetaan kaupan ketjun ohjeiden mukaan yhdessä muun biojätteen kanssa jäteastiaan, jossa on merkintä ”ei ihmisravinnoksi, luokan 3 sivutuote”.
- Myymälän tulee laatia ohjeet eläinperäisen poisheittohävikin jätehuollosta. Ohjeissa huomioidaan yhteistyökumppanina toimivan jätteiden käsittelylaitoksen laatuvaatimukset. Kaikki jätteiden käsittelylaitokset eivät ota vastaan kaupan eläinperäistä poisheittohävikkiä ja kaikkiin jätteiden käsittelylaitoksiin ei saa toimittaa pakattua biojätettä tai biojätettä alumiinipakkauksissa.
- Pienet määrät nestemäisiä maitotuotteita voidaan kaataa kunnan vesilaitoksen salliessa viemäriin.

Toimenpiteet myymälässä (2)

- Kauppakeskuksessa tai kivijalassa toimivan myymälän tulee käydä määräysten mukainen toiminta läpi kauppakeskuksen tai taloyhtiön kanssa. Jos kaupan eläinperäinen poisheittohävikki yhdistetään taloyhtiön tai kauppakeskuksen muuhun jätteeseen, sovelletaan sivutuoteasetusta koko tähän jäteainekseen.
- Eläinperäinen poisheittohävikki kirjataan myymälässä tietojärjestelmään kaupparyhmäkohtaisten poisheittohävikin kirjaamista koskevien ohjeiden mukaan.
- Myymälä varmistaa, että jätteasiat on merkitty oikein.
- Myymälän jäteraportti sisältää tarvittavat lainsäädännön edellyttämät tiedot eläinperäisen poisheittohävikin noudoista.
- Myymälä pitää yllä ajantasaista tietoa eläinperäisen poisheittohävikin käsittelypaikoista.
- Myymälän jätehuollosta tulee olla voimassaoleva jätehuoltosopimus ELY:n jätetiedostoon hyväksytyyn jätteen kuljetusyrityksen kanssa.

Toimenpiteet jätehuoltoyrityksessä (1)

- Jätehuoltoyritys toimittaa kaupan eläinperäisen poisheittohävikin käsiteltäväksi sivutuoteasetuksen mukaisesti kaupan kanssa sovittuun paikkaan.
- Jätehuoltoyritys toimittaa kaupalle lainsäädännön edellyttämät tiedot eläinperäisen poisheittohävikin noudoista osana jäteraportointia ensisijaisesti sähköisenä.
- Jätehuoltoyritys huolehtii myymälän käyttämien eläinperäisen poisheittohävikin jäteastioiden ja ajoneuvojen merkitsemisestä tekstillä ”ei ihmisravinnoksi, luokan 3 sivutuote”.
- Jätehuoltoyritys huolehtii siitä, että se on merkitty ELY:n jätetiedostoon.
- Eläinperäisen poisheittohävikin kuljetus ei lisää astioiden puhdistustarvetta.
- Ajoneuvot on pestävä, jos niillä kuljetetaan välillä tavallista yhdyskuntajätettä.

Toimenpiteet jätehuoltoyrityksessä (2)

- Jäteraportin tulee sisältää seuraavat tiedot:
  - eläinperäisen poisheittohävikin noutopaikan (myymälän) nimi ja osoite
  - eläinperäistä poisheittohävikkiä kuljettavan yrityksen nimi ja osoite
  - päivämäärät, joina eläinperäinen poisheittohävikki on noudettu (tai noutokertojen lukumäärä, jolloin tyhjennyspäivät on löydyttävä jätehuoltoyrityksen kirjanpidosta)
  - jätelaji, eli tieto siitä, että kyseessä on luokan 3 sivutuote
  - tyhjennettyjen astioiden tilavuus ja lukumäärä tai eläinperäisen poisheittohävikin paino punnittuna tai arvioituna
  - eläinperäisen poisheittohävikin käsittelypaikan nimi ja osoite
  - käsittelytapa jätteen käsittelypaikassa.

Toimenpiteet kauppakeskuksessa(1)

- Kauppakeskuksen tulee varmistaa, että sen jätehuolto toimii sivutuoteasetuksen edellyttämällä tavalla ja kauppakeskuksen jätehuoltosopimukset ovat ajan tasalla.
- Jos kauppakeskuksessa on yksikin päivittäistavarakaupan myymälä, kauppakeskuksen tulee päättää, järjestetäänkö myymälän eläinperäisten sivutuotteiden jätehuolto yhdessä muiden liikkeiden kanssa, vai omana toimintonaan.
- Kauppakeskus sopii kauppakeskuksessa sijaitsevien päivittäistavarakaupan myymälöiden kanssa sivutuoteasetuksen aiheuttamien kustannusten kattamisesta jäteastioiden hankinnan, merkintöjen ja tyhjennysten osalta.

Toimenpiteet kauppakeskuksessa (2)

- Jos kauppakeskus tekee sopimuksen kiinteistön päivittäistavarakaupan myymälöiden jätehuollosta, kauppakeskuksen tulee varmistaa päivittäistavarakaupan myymälöiden käyttämien jäteastioiden oikeat merkinnät ("ei ihmisravinnoksi, luokan 3 sivutuote") ja myymälöiden jätteiden toimittaminen sivutuoteasetuksen mukaiseen käsittelyyn.
- Jos kauppakeskus tekee sopimuksen kiinteistön päivittäistavarakaupan myymälöiden jätehuollosta, kauppakeskus sopii jätteiden kuljetusyrityksen jäteraportoinnista kauppakeskuksen myymälöille. Jäteraportissa tulee olla edellä kalvossa numero 8 mainitut tiedot.
- Jos kaupan eläinperäinen poisheittohävikki yhdistetään kauppakeskuksen muuhun jätteeseen, sovelletaan sivutuoteasetusta myös tähän muuhun jätteeseen.

Toimenpiteet taloyhtiössä, jossa toimii päivittäistavarakaupan myymälä (1)

- Taloyhtiön tulee varmistaa, että sen vastuulla oleva jätehuolto toimii sivutuoteasetuksen edellyttämällä tavalla ja taloyhtiön jätehuoltosopimukset ovat ajan tasalla.
- Taloyhtiön tulee päättää, järjestetäänkö päivittäistavarakaupan myymälän jätehuolto yhdessä asuinhuoneistojen jätehuollon kanssa, vai omana toimintonaan.
- Taloyhtiö sopii kiinteistössä sijaitsevien myymälöiden kanssa sivutuoteasetuksen aiheuttamien kustannusten kattamisesta jäteastioidenhankinnan, merkintöjen ja tyhjennysten osalta.

Toimenpiteet taloyhtiöissä, jossa toimii päivittäistavarakaupan myymälä (2)

- Jos taloyhtiö tekee sopimuksen kiinteistön päivittäistavarakaupan myymälöiden jätehuollosta, taloyhtiön tulee varmistaa päivittäistavarakaupan myymälöiden käyttämien jäteastioiden oikeat merkinnät ("ei ihmisravinnoksi 3 sivutuote") ja myymälöiden jätteiden toimittaminen sivutuoteasetuksen mukaiseen käsittelyyn.
- Jos taloyhtiö tekee sopimuksen kiinteistön päivittäistavarakaupan myymälöiden jätehuollosta, taloyhtiö sopii jätteiden kuljetusyrityksen jäteraportoinnista taloyhtiön päivittäistavarakaupan myymälöille. Jäteraportissa tulee olla edellä kalvossa numero 8 mainitut tiedot.

Toimenpiteet siivousyrityksessä

- Siivousyrityksen tulee varmistaa, että sen päivittäistavarakaupan myymälöissä toimiva henkilöstö on koulutettu laittamaan kaupan eläinperäinen poisheittohävikki jäteastioihin, joissa on merkintä ”ei ihmisravinnoksi, luokan 3 sivutuote”.

